

Aan de commissie voor Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Datum
21 januari 2021

Onderwerp
Arbeidsmigranten

Geachte dames en heren,

Op dinsdag 2 februari debatteert u met minister Koolmees over Arbeidsmigratie. De VNG heeft aandachtig kennis genomen van het tweede advies van het Aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten en van de reactie van het kabinet daarop. Uiteraard vragen de voorgestelde maatregelen om voldoende compensatie van gemeenten voor intensivering van bestaande taken en het oppakken van nieuwe taken bijvoorbeeld op het gebied van taalonderwijs en voorlichting.

Het is goed te vernemen dat het kabinet bevestigt dat het faciliteren van huisvesting van arbeidsmigranten niet leidt tot een taakstelling voor gemeenten, maar dat dit een vraagstuk is dat in een op regionaal niveau gevoerde dialoog dient te worden geadresseerd.

Wij vragen met nadruk aandacht voor de volgende punten:

1. Registreren van het verblijfadres van arbeidsmigranten is cruciaal;
2. Bij de aanpak is samenwerking met gemeenten cruciaal, daarbij inbegrepen toezicht en handhaving;
3. Nu concreet met snelheid doorpakken met maatregelen;

1. Registreren van het verblijfadres van arbeidsmigranten is cruciaal
Gemeenten kunnen alleen handelen als ze weten welke arbeidsmigranten bij hen verblijven. De gemeentelijke aanpak staat of valt met zicht op arbeidsmigratie. De problematiek rondom registratie van arbeidsmigranten werkt door in misstanden op allerlei andere terreinen. Het is daarom cruciaal dat de feitelijke verblijfplaats van arbeidsmigranten zo snel als mogelijk wordt geregistreerd.

Gemeenten zijn niet gebaat bij enkel de registratie van contactgegevens. Dit biedt geen inzicht in het aantal arbeidsmigranten en waar zij verblijven. Die twee soorten informatie zijn onmisbaar voor het maken van effectief beleid en voor de uitvoering van handhavingstaken. Wij vragen met klem hiermee tempo te maken; gemeenten kunnen weinig doen als ze niet weten waar arbeidsmigranten verblijven!

2. Bij de aanpak is samenwerking met gemeenten cruciaal

Zoals het kabinet terecht schetst hebben de voorgestelde maatregelen grote gevolgen voor gemeenten, zowel organisatorisch en financieel als politiek-bestuurlijk. Er is behoefte bij gemeenten aan actieve advisering en het stimuleren van kennisdeling. Dit draagt bij aan een eenduidige aanpak tussen gemeenten en bespoedigt de aanpak van het probleem.

De VNG is bereid met steun van en in samenwerking met het Rijk extra ondersteuning voor en door gemeenten op te zetten, in aanvulling op onze reguliere werkzaamheden en al bestaande instrumenten.

Verder willen gemeenten op het vraagstuk rondom arbeidsmigranten een goede samenhangende aanpak voor toezicht- en handhaving. Er moet een gecoördineerde aanpak komen, waarbij tenminste gemeenten, inspectie SZW, Belastingdienst, UWV, politie en OM samenwerken om misstanden op het gebied van werk en huisvesting in samenhang te bestrijden. Dit vraagt om een flexibele aanpak, omdat de verwachting is dat malafide organisaties naar nieuwe methoden zullen zoeken als regels veranderen of als de handhaving wordt aangescherpt. Daarnaast moeten barrières worden weggenomen om gegevens uit wisselen, zodat misstanden rondom arbeidsmigranten aangepakt kunnen worden.

Nu is er het Landelijk Operationeel Team Corona (LOT-C), dat zich richt op de bestrijding van de coronacrisis onder arbeidsmigranten. Dat is vanzelfsprekend een goede zaak, maar er is een bredere aanpak nodig. Wij denken bijvoorbeeld aan samenwerking op het gebied van de Landelijke Stuurgroep Interventieteams (LSI) en de Regionale Informatie- en Expertise Centra (RIEC's).

3. Nu concreet met snelheid doorpakken met maatregelen

We constateren dat besluitvorming op te veel punten aan het nieuwe kabinet wordt over gelaten. Behalve het al gemaakte punt van de registratie gaat het over de volgende wensen van gemeenten: het regelen van verhuurdersvergunningen en maatregelen om de uitzendbranche beter te reguleren. Voor deze twee issues moet nu al besluitvorming worden voorbereid. Er is te lang te weinig gebeurd. Wij vrezen dat als nu niet wordt doorgepakt structurele verbeteringen weer uit zullen blijven.

Het is nodig nú concrete beleidswijzigingen en acties door te voeren, zodat de positie van arbeidsmigranten verbeterd wordt. Het grote risico bestaat dat het advies van de Commissie Roemer, net zoals het advies Koopmans uit 2011, niet tot concrete verbeteringen leidt. Dit vindt de VNG onwenselijk. De kabinetsreactie straalt naar onze smaak onvoldoende 'sense of urgency' uit. Dat laat de schrijnende situatie rondom arbeidsmigranten niet toe. Er is nu echt actie nodig.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)